

humtank

EN TANKESMEDJA FÖR HUMANISTISK FORSKNING OCH UTBILDNING

HUMTANKS PROGRAM ALMEDALEN 2022

VARJE SAMHÄLLSFRÅGA HAR EN HUMANISTISK DIMENSION

Humtank är tankesmedjan som verkar för att stärka humanioras roll, i samhället såväl som inom akademien.

Humanistisk forskning fokuserar på människan som social och kulturell varelse, hennes språkliga och konstnärliga uttryck och hennes relation till tillvaron runt omkring oss.

En rad viktiga forskningsfrågor kan enbart besvaras genom humanistisk forskning.

MÅNDAG 4 JULI

BEHÖVS ETT STRATEGISKT TÄNKANDE FÖR SVENSK HUMANIORA?

08.30 - 09.30 (Plats: B51 B-huset, Uppsala universitet, Huvudentré Cramérgatan 3, Studentcentrum)

I början av 2021 presenterade Oslo universitet en ambitiös strategi för lärosätets humanistiska verksamhet, som lyfter fram humanioras nödvändighet både för arbetsliv och för att möta samhällets utmaningar. Humtank – lärosätenas egen tankesmedja för forskning och utbildning inom humaniora – bestämde sig därefter för att skriva en rapport som undersöker det långsiktiga strategiska tänkandet kring humaniora vid svenska lärosäten. Rapporten visar att humaniora står stark och att det området har en rad olika strategier för att säkra sin fortlevnad och stärka kvalitet och relevans. Men det blev också tydligt att villkoren skiljer sig mycket åt mellan små och stora lärosäten. Något som också framkommer i rapporten är att humanister fortfarande inte är så bra på att

MÅNDAG 4 JULI

kommunicera värdet av humaniora till omvärlden. "Vi behöver en stark humaniora" hette det i Oslo och så brukar det heta – men varför?

Medverkande:

- Sofia Ahlberg, docent i engelska och vicedekan för språkvetenskapliga fakulteten, Uppsala universitet
- Rebecka Lettevall, dekan, fakulteteten för kultur och samhälle, Malmö universitet
- Leif Runefelt, professor i idéhistoriker, Södertörns högskola, verksamhetsledare i Humtank
- Christina Johansson, docent i internationell migration och etniska relationer, Malmö universitet, Humtank

HUR KAN VI ERBJUDA HUMANIORA FÖR ELEVER I HELA LANDET?

10.00 - 10.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

I den skolrapport som Humtank släppte sommaren 2021

MÅNDAG 4 JULI

påvisas stora skillnader över landet vad gäller tillgång till kurser i språk och andra humanistiska fördjupningskurser. För den elev som vill läsa det humanistiska programmet med inriktning språk, finns exempelvis inga alternativ norr om Gävle. Är detta ett problem och i så fall varför?

Medverkande:

- **Christian Carlsson, Riksdagens utbildningsutskott, Kristdemokraternas utbildningspolitiska talesperson**
- **Anders Persson, historiker, Högskolan Dalarna, Humtank**

HUR KAN MAN BLICKA BAKÅT FÖR ATT FÖRSTÅ FRAMTIDEN?

10.30 - 10.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

I vårt nutidsorienterade samhälle associeras historia inte sällan med en slags främmande beskrivningar av en dåtid som inte längre är. Men, vad händer om vi ser dessa berättelser om vad som har varit som en möjlighet att vidga våra samtida politiska diskussion om vad som borde och inte borde vara? Hur skulle historia kunna bidra till att vidga det politiska samtalet? Är backspeglarna i det politiska samtalet för få och för små?

Medverkande:

- **Anders Persson, historiker, Högskolan Dalarna, Humtank**
- **Christina Johansson, docent i Internationell migration och etniska relationer, Malmö universitet**

LEVER VI I MIGRATIONENS TIDSÅLDER?

11.00- 11.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Antalet människor i rörelse är i dagsläget stort. FN uppskattar att över 80 miljoner är på flykt och därtill ska läggas alla som migrerar till följd av faktorer som arbete, äventyrlust och kärlek. Men migration är inte något specifikt för vår tid utan har följt människan under hela hennes existens. Vi började som nomader och en del av världens befolkning har under historien fortsatt att vara i rörelse, till exempel handelsresande, pilgrimer, soldater, arbetare och människor på flykt.

Medverkande:

- **Christina Johansson, docent i Internationell migration och etniska relationer, Malmö universitet, Humtank**
- **Beate Schirmacher, litteraturvetare, Linnéuniversitetet, Humtank**

MÅNDAG 4 JULI

BLIR ELEVER MER BILDADE EFTER HÖSTENS LÄROPLANSREFORM?

11.30 - 11.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Drygt tio år efter den senaste läroplansreform (lgr11) så möter svenska grundskoleelever återigen en ny läroplan. I media har både representanter för Skolverket och utbildningsministern uttalat sig i termer av att höstens nya kursplaner innebär ett större fokus på fakta och bildning. Men, vilken form av skola skulle egentligen behövas om det verkligen är bildning som vi vill premiera?

Medverkande:

- **Anders Persson, ordförande, Historielärarnas förening, Humtank**
- **Lina Samuelsson, litteraturvetare, Mälardalens universitet, Humtank**

VAD KAN HUMANIORA LÄRA OSS OM PANDEMIN?

12.30 - 12.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Coronakommissionens kritik mot Sveriges hantering av pandemin blottade ett antal samhällsproblem som nu behöver belysas genom forskning. Dialog och integration mellan discipliner och vetenskapliga traditioner krävs för att förstå pandemins olika dimensioner — såväl medicinska och ekonomiska som existentiella, kulturella och sociala. Vad behövs det för insatser för att humaniora ska ta kunna ta plats på scen inom pandemiforskningen?

Medverkande:

- **Ingrid Berg, projektsamordnare, Centre for Integrated Research on Culture and Society, Uppsala universitet**
- **Lovisa Brännstedt, antikforskare, Lunds universitet, verksamhetsledare Humtank**

KAN ROMANER STÄRKA DEMOKRATIN?

13.00 - 13.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

I den offentliga debatten efterfrågas klara entydiga budskap och kommentarer som lätt kan delas och citeras. Humanistiska forskare är tränade i att beskriva och tala om komplexitet och föra fram en synpunkt och samtidigt signalera att det finns fler perspektiv. Hur kan dessa egenskaper och färdigheter användas för att stärka den demokratiska debatten?

Medverkande:

- **Tobias Bromander, statsvetare, Linnéuniversitetet**
- **Beate Schirmacher, litteraturvetare, Linnéuniversitetet, Humtank**

MÅNDAG 4 JULI

KAN LITTERATURLÄSNING HJÄLPA OSS I GLOBALA KRISER?

13.30 - 13.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Världen står inför flera stora globala kriser: klimatet, pandemier, krig och andra större konflikter och sociala orättvisor för att nämna några. På vilket sätt kan läsning av litteratur vara en del av krishanteringen? Och vilken roll spelar litteraturen och litteraturundervisningen i skolan när världen står i brand? Blir den obsolet eller kan den vara en del av lösningen?

Medverkande:

- Sofia Ahlberg, lektor i engelsk litteratur och prodekan, Språkvetenskapliga Fakulteten, Uppsala Universitet
- Lina Samuelsson, litteraturvetare, Mälardalens universitet, Humtank

KAN DU BEKRÄFTA ATT DET ÄR SÅ HÄR? DET BEROR PÅ HUR MAN SER PÅ DET

14.00 - 14.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Journalister jobbar med att snabbt förmedla en tydlig bild av samtiden. Humanisters forskning hittar komplexitet i det som på ytan förefaller självklart. Hur kan de mötas för att vidga samhällsdebatten och nyansera tolkningen av dagsaktuella händelser? Kan forskare vara mer tydliga utan att förenkla? Kan journalister nöja sig med att det inte alltid går att svara ja eller nej?

Medverkande:

- Hanna Andersson, journalist, Medieinstitutet Fojo
- Beate Schirmacher, litteraturvetare, Linnéuniversitetet, Humtank

DIGITALISERAD DAGSPRESS – KNAPPAST OPEN ACCESS

14.30 - 14.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Under en kort period av pandemin var Kungliga Bibliotekets tjänst med digitaliserade dagstidningar öppen för alla, för att sedan återigen stängas. Idag är det ofta smidigare för forskare att skaffa en privat prenumeration än att använda forskningsbibliotekens tjänster. Hur får vi en forskningsinfrastruktur som är förenlig med mediebranschen och upphovsrättsorganisationers intressen?

Medverkande:

- Pelle Snickars, professor i digitala kulturer, Lunds universitet
- Lina Samuelsson, litteraturvetare, Mälardalens universitet, Humtank

TISDAG 5 JULI

KAN HUMANIORA BIDRA TILL EN BÄTTRE INOMHUSMILJÖ?

10.00 - 10.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Klimatomställningen ställer krav på våra bostäder och nya tekniska lösningar finns, såsom klimatsmarta hem med bättre ventilation och värmesystem. Men få personer förstår fullt ut hur deras hem fungerar. På vilket sätt kan tvärvetenskaplig forskning med fokus på både teknik och humaniora bidra till en bättre och mer klimatvänlig inomhusmiljö?

Medverkande:

- Jonas Borell, universitetslektor, Lunds Tekniska Högskola
- Lovisa Brännstedt, antikforskare, Lunds universitet, verksamhetsledare Humtank

HUR SKAPAR VI GRÄNSÖVERSKRIDANDE FORSKNING?

10.30 - 10.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Samhället förändras i allt snabbare takt genom stora rörelser såsom globalisering, urbanisering och digitalisering – processer som alla har både en teknisk och en mänsklig sida. Hur kan vi skapa jämbördiga forskningssamarbeten kring dessa frågor som tillför ny kunskap från båda sidor? Vad krävs för att humanister och teknologer ska mötas?

Medverkande:

- Annika Olsson, professor i förpackningslogistik och rektor, Lunds Tekniska Högskola
- Lovisa Brännstedt, antikforskare, Lunds universitet, verksamhetsledare Humtank

BEHÖVER DEN SVENSKA LÄRARUTBILDNINGEN GENOMSYRAS AV ETT TYDLIGARE BILDNINGSBEGREPP?

11.00 - 11.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Vilken lärarutbildning behöver den svenska skolan? Kritiker har pekat på hur utbildningen av lärare i allt större utsträckning gjorts till en fråga om implementering, metod och teknik. Vad händer om lärarutbildningen också i högre grad tilläts genomsyras av ett tydligare bildningsperspektiv?

Medverkande:

- Pontus Bäckström, utredningschef, Lärarnas Riksförbund
- Anders Persson, lärarutbildare, Ordförande, Historielärarnas förening samt medlem i Humtank

HELLRE UGGLORS SEXLIV ÄN MÄNNISKORS VARDAGSLIV: HAR HUMANIORA EN PLATS I VETENSKAPSJOURNALISTIKEN?

11.30 – 11.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Vetenskapsjournalistiken anses ha en viktig roll som folkbildare. Men vilken vetenskap är det enligt redaktioner och medieaktörer som intresserar och därmed tillgängliggörs för allmänheten? Lyssnar man på och läser man vetenskapsjournalistik får man veta mycket naturen, men mindre om samhället. Behöver det vara så?

Medverkande:

- **Martin Tunström, politisk chefredaktör, Barometern**
- **Leif Runefelt, idéhistoriker, Södertörns högskola, verksamhetsledare Humtank**

HUMVADDÅ SA DU? VARFÖR ÄR MÄNNISKORS KUNSKAP OM HUMANIORA SÅ LÅG OCH VAD BETYDER DET FÖR SAMHÄLLET?

12.30 – 12.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Humaniora sägs vara en del av samhällsbygget, på samma sätt som till exempel medicin och naturvetenskap. Kunskap om människan och samhället är väsentlig, ändå har undersökningar visat att förtroendet för forskning inom humaniora är lågt och att många svenskar inte vet vad humanistisk forskning är och vad man ska ha den till. Vad kan orsaken vara till den låga kunskapsgraden, och hur förbättrar vi den?

Medverkande:

- **Martin Bergman, Vetenskap & Allmänhet**
- **Leif Runefelt, Idéhistoriker, Södertörns högskola, verksamhetsledare Humtank**

BEHOVET AV HISTORISKA PERSPEKTIV – EXEMPLET MIGRATIONSFORSKNING

13.00 – 13.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Migrationsforskning fokuserar ofta på samtida migration till regioner och länder i väst, men migration och rörelse har alltid varit del av mänskligt liv. Globalhistoriska perspektiv kan därför berika debatten om migration genom att vidga de geografiska och tidsmässiga perspektiven, bidra till att förstå hur det förlutnas migranter är länkade till vår samtid, problematisera nationalstaten som utgångspunkt, och synliggöra migranten som aktör och människa.

Medverkande:

- **Christina Johansson, docent i Internationell migration och etniska relationer, Malmö universitet, Humtank**
- **Lovisa Brännstedt, antikforskare, Lunds universitet, verksamhetsledare Humtank**

STÅR FORSKNINGEN I STRID MED UPPHOVS- RÄTTEN?

13.30 – 13.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Nästan alla svenska dagstidningar är snart digitaliserade av Kungliga Biblioteket. Fler forskningsprojekt har initierats med ambitionen att utforska material med hjälp av digitala metoder men KB:s tolkning av upphovsrättslagen har inneburit att en stor del av materialet är ytterst svårtillgängligt utanför Stockholm. Vad hindrar materialet från att vara tillgängligt för forskare och ska forskning likställas med tillgängliggörande för allmänheten?

Medverkande:

- **Pelle Snickars, professor i digitala kulturer, Lunds universitet**
- **Lina Samuelsson, litteraturvetare, Mälardalens universitet, Humtank**

MEDBORGARE SOM FORSKARE – DEMOKRATISK MÖJLIGHET ELLER PROBLEM?

14.00 – 14.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Frivilliga ur allmänheten utför forskningsarbete, men vad är fördelarna med medborgarnas gratisarbete, och vilket är egentligen priset? Vilka möjligheter finns det med sådan medborgarforskning och vilka är riskerna ur ett vetenskapligt så väl som ett samhälleligt perspektiv?

Allmänheten kan involveras i forskningsprojekt genom att till exempel rapportera in observationer av växter eller djur, klassificera bilder, transkribera historiska dokument eller som i ett av de senaste projekten: transkribera Astrid Lindgrens stenograferade råmanus.

Medverkande:

- **Malin Nauwerck, litteraturvetare, Svenska barnboksintitutet och forskningsledare för Astrid Lindgren-koden**
- **Lina Samuelsson, litteraturvetare, Mälardalens universitet, Humtank**

TISDAG 5 JULI

TITTA PÅ FILM ELLER LÄSA EN SERIE – KAN DET BIDRA TILL DIGITAL MEDIKUNNIGHET?

14.30 - 14.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Forskare som undersöker intermediala relationer mellan text, bild, ljud över mediegränser har länge fokuserat på konst och populärkultur, hur text och bild gemensamt berättar i tecknade serier eller hur filmadaptioner förmedlar och förändrar en romanberättelse. I ett digitalt mediasamhälle möter vi ständigt nya kombinationer av bild, text, ljud och information som förändrats av att det sprids mellan plattformar. Hur kan intermedial humanistisk forskning bidra till digital mediekunnighet?

Medverkande:

- **Beate Schirmmacher, litteraturvetare, Linnéuniversitetet, Humtank**
- **Lovisa Brännstedt, antikforskare, Lunds universitet, verksamhetsledare Humtank**

ONSDAG 6 JULI

HUR SKRIVER VI KVINNORS HISTORIA?

10.00 - 10.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Det är år hundra år sedan de första kvinnorna tog plats i riksdagen, men hur skriver vi deras historia? Vilka var aktörerna som gjorde det möjligt, och hur skriver vi deras historia? Hur har kvinnors berättelser dokumenterats, och vilka röster saknas?

Medverkande:

- **Elsa Trolle Önnerfors, docent i juridik, Lunds universitet**
- **Lovisa Brännstedt, antikforskare, Lunds universitet, verksamhetsledare Humtank**

PÅVERKAR SVENSKARNAS BERYKTADE NATUR-KÄRLEK DERAS ENGAGEMANG FÖR NATUREN?

10.30 - 10.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Det sägs att svenskarna är ett naturälskande folk. Förelställningen faller bland annat tillbaka på en nationalromantisk berättelse som formulerades kring förra sekelskiftet och den har idag stort genomslag i människors

ONSDAG 6 JULI

självbild. Humtanks Leif Runefelt diskuterar med David Thurfjell, religionshistoriker och författare till boken Granskogsfolk: hur naturen blev svenskarnas religion, huruvida den romantiska kärleken till naturen också banar väg för ett politiskt engagemang för den.

Medverkande:

- **David Thurfjell, religionshistoriker, Södertörns högskola**
- **Leif Runefelt, idéhistoriker, Södertörns högskola, verksamhetsledare Humtank**

FINNS DET RUM FÖR BILDNING I DEN MARKNADSANPASSADE SKOLAN?

11.00 - 11.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Sverige har idag ett av de mest marknadsorienterade skolsystemen i världen. Riskerar vi att få en skola där bildningsperspektivet rationaliseras bort? I marknadsskolans spår följer ett ökat fokus på mätbarhet, utvärdering och kontroll. Vilka konsekvenser får det för undervisningen i våra skolor? Vad går förlorat när skolans fokus riktas mot den typ av resultat som går att väga och mäta?

Medverkande:

- **Annika Hirvonen, skolpolitiska talesperson och gruppleadare i Riksdagen, Miljöpartiet**
- **Anders Persson, skolforskare, Högskolan Dalarna, Humtank**

RISKERAR SVERIGE SIN SPRÅKKOMPETENS?

11.30- 11.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Samtidigt som vi lever i ett alltmer globalt och mångkulturellt land studerar allt färre språk. Vad gör det med Sveriges språkkompetens?

I Humtanks rapport Humaniora i skolan uppmärksammas den språkkris som innebär att moderna språk väljs bort eller studeras i lägre utsträckning i den svenska gymnasieskolan. Vilka konsekvenser får detta för skolans språkundervisning, för den högre utbildningen och för det svenska samhället? Och hur kan språkkrisen stoppas?

Medverkande:

- **Lina Samuelsson, litteraturvetare och medförfattare till rapporten Humaniora i skolan, Humtank**
- **Anders Persson, historiker, Högskolan Dalarna, Humtank**

ONSDAG 6 JULI

BEHÖVER VI KONST FÖR ATT RÄDDA PLANETEN?

12.30 - 12.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Litteratur, konst, kultur och utbildning i humanistiska ämnen i skolan och högskola är mer än allmänbildande. De förmedlar också en kunskap som är avgörande i omställningen till ett hållbart samhälle. En vana att möta konst och kultur kan ses som kriskompetens. En kompetens för att möta det komplexa, okända och motstridiga blir en viktig tillgång för att hantera klimatkrisen eller kommande pandemier.

Medverkande:

- **Beate Schirmacher, litteraturvetare, Linnéuniversitetet, Humtank**
- **Mats Berglund, historiker, Stockholms universitet, Miljöpartiet**

HAR HUMANIORA BLIVIT EN KLASSMARKÖR?

13.00 - 13.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Inom liberal art-traditionen står humaniora och naturvetenskap i centrum och utbildningarna syftar till att stärka studenternas förmåga till kritisk analys och syntes, något som alltmer efterfrågas på en föränderlig arbetsmarknad. Men vilka är studenterna som söker sig dit? Har humaniora blivit en klassmarkör, eller rent av ett sätt att göra en klassresa?

Medverkande:

- **Moa Ekbom, fil dr i latin, Göteborgs universitet**
- **Lovisa Brännstedt, antikforskare, Lunds universitet, verksamhetsledare Humtank**

BEHÖVS ETT STRATEGISKT TÄNKANDE FÖR SVENSK HUMANIORA?

13.30- 13.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Samtalet rör Humtanks nya rapport om hur svenska lärosäten tänker strategiskt om humaniora. Humaniora ska både fostra demokratiska, anställningsbara och kritiska medborgare och producera ny forskning om människan och samhället. Samtidigt som svensk humaniora står ganska stark finns det alltid de som ifrågasätter dess värde.

Medverkande:

- **Leif Runefelt, idéhistoriker, Södertörns högskola, verksamhetsledare Humtank**
- **Lina Samuelsson, litteraturvetare och medförfattare till rapporten Humaniora i skolan, Humtank**

ONSDAG 6 JULI

HUR KAN HUMANIORA BIDRA TILL ATT MÖTA FRAMTIDENS UTMANINGAR?

14.00 - 14.15 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Det kommande decenniet står samhället inför stora globala utmaningar inom miljö och klimat, hållbar utveckling, migration, digitalisering och demografiska förändringar, frågor som alla rymmer en humanistisk dimension. Samverkan och tvärvetenskap har blivit ledord i forsknings- och utbildningspolitiken, men vad krävs för att lyckas med breda samverkansprojekt? Hur kan svenska universitet och högskolor möta dessa utmaningar och vad kan ett humanistiskt perspektiv tillföra?

Medverkande:

- **Erik Renström, rektor, Lunds universitet**
- **Lovisa Brännstedt, antikforskare, Lunds universitet, verksamhetsledare Humtank**

BORDE EKONOMER STUDERA FILOSOFI OCH LITTERATUR?

14.30 - 14.45 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Vi lever i en tid som är alltmer kunskapsintensiv och där kritisk förmåga är avgörande. Hur utbildar vi studenter till att bli tänkande och reflekterande individer och på vilket sätt kan ett ökat fokus på bildning bidra till det? Hur skulle ett bildningsideal för vår tid se ut?

Medverkande:

- **Lars Strannegård, professor i företagsekonomi och rektor för Handelshögskolan**
- **Lovisa Brännstedt, antikforskare, Lunds universitet, verksamhetsledare Humtank**

TORSDAG 7 JULI

VARJE SAMHÄLLSFRÅGA HAR EN HUMANISTISK DIMENSION

10.00- 14.00 (Humtank-tältet, Hamnplan, H231)

Humtank är en tankesmedja för forskning och utbildning inom humaniora som är unikt samarbete mellan idag fjorton svenska universitet och högskolor. Syftet är att stärka humanioras roll såväl inom som utanför de akademiska institutionerna. Vi vill också i offentligheten visa på de humanistiska ämnernas relevans och bärkraft i samhället. Möt oss i vårt tält och diskutera betydelsen av humanistiska perspektiv på aktuella samhällsfrågor.

humtank

EN TANKESMEDJA FÖR HUMANISTISK FORSKNING OCH UTBILDNING

humtank.se

info@humtank.se

[@HumtankSverige](https://twitter.com/HumtankSverige)

facebook.com/humtank